

2026 m. vasario 13 d.

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJAI

El. paštu: info@eimin.lt, Inga.Steponaviciene@eimin.lt; Ruta.Steckiene@eimin.lt; Asta.Nareckaite@eimin.lt

Siūlymas netaikyti vadovų kadencijų ir nekeisti dukterinių įmonių vadovų konkursų tvarkos

Įvertinę Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtą ir pateiktą viešai derinti Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 17, 37, 37¹, 38, 41¹, 42, 42¹, 43, 45, 45¹, 45², 46, 47¹, 49, 50, 51, 52, 53, 53¹, 54, 56, 57, 58, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 70, 70¹, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ABĮ projektas) ([nuoroda](#)), teikiame šiuos pastebėjimus ir pasiūlymus.

Nėra pagrindo riboti valstybės valdomų įmonių vadovų kadencijų

ABĮ projekto aiškinamajame rašte dėl valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių vadovų kadencijų nurodyta „Pažymėtina, kad kaip ir iki šiol bendrovės vadovo kadencija truktų 5 metus ir šis asmuo negalėtų tos pačios bendrovės vadovu būti renkamas daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės“.

Valstybės valdomos įmonės (VVĮ) Lietuvoje atlieka itin svarbų ekonominį vaidmenį todėl jų valdysenos kokybė ir stabilumas yra svarbus ir Lietuvos patrauklumui investicijoms.

VVĮ sėkmę Lietuvoje lėmė tai, kad buvo depolitizuotas jų valdymas. Tai viena sėkmingiausių reformų nepriklausomos Lietuvos istorijoje.

Įstatyminis vadovų kadencijų ribojimas gali būti vertinamas neigiamai tarptautiniame kontekste.

EBPO standartai pabrėžia valdybos atsakomybę ir autonomiją skiriant ir atleidžiant vadovus bei aiškiai rekomenduoja atsisakyti mechaninių vadovų kadencijų ribojimo.

Jei VVĮ vadovas dirba gerai (gal net yra geriausias įmanomas vadovas toje srityje) – kodėl kažkas turėtų drausti jam toliau eiti savo pareigas? Kodėl valdyba turėtų rinktis prastesnį vadovą?

Warren Buffett vadovauja „Berkshire Hathaway“ jau 60 metų ir investuotojams, kurie labai pasitiki šia bendrove, nerimą kelia ne tai, kad jis ilgai vadovauja, bet kaip reikės rasti kitą tokį gerą vadovą.

Tad nėra jokio pagrįsto argumento riboti gerai dirbančio vadovo kadencijų skaičių. Priešingai, toks ribojimas atneštų žalos Lietuvai, nes VVĮ valdybai, dėl dirbtinių ribojimų, gali tekti rinktis prastesnį vadovą.

Kadencijų ribojimas viešajame sektoriuje paprastai grindžiamas tuo, kad taip galima pakeisti prastus vadovus. Tačiau šis argumentas neatlaiko kritikos VVĮ (AB, UAB) atveju, nes profesionalios valdybos nuolat vertina vadovus ir privalo atšaukti ir atleisti juos iš karto kai vadovas neatitinka keliamų lūkesčių. Nelaukiant antros kadencijos pabaigos.

Todėl VVĮ vadovų kadencijų ribojimas yra nepagrįstas, nereikalingas ir netgi žalingas Lietuvai.

Geriausia apsauga nuo prastų vadovų yra ne kadencijų terminai, bet stiprios nepriklausomos valdybos, kurios nuolat vertina vadovus pagal jų kompetenciją ir rezultatus.

Nėra pagrindo keisti VVĮ dukterinių įmonių vadovų atrankų reguliavimo (pripažįstant iššūkius su savivaldybių įmonių valdymu)

ABĮ projekto **aiškinamajame rašte problematika siejama su savivaldybių valdomomis** įmonėmis. STT cituojamoje išvadoje nurodoma, kad „Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atliktos apklausos duomenimis, net 76 procentuose savivaldybių valdomų įmonių nėra sudaryti kolegialūs organai (valdybų, stebėtojų tarybų) ir nebuvo organizuotos atrankos pastaruosius du kartus skiriant vadovą. Taip pat apie 50 procentų savivaldybių valdomų įmonių neturi ir patvirtintos tvarkos reglamentuojančios vadovų atrankos procedūras“.

Sutinkame su išvadomis, kad egzistuoja problema su nemažai savivaldybių valdomų įmonių. Ten, kaip anksčiau buvo įvesta VVĮ, reikia nepriklausomų ir profesionalių valdybų. Tačiau ši problema nesuponuoja poreikio keisti VVĮ ir jų dukterinių bendrovių vadovų konkursų tvarkos, kuri šiuo metu veikia tinkamai.

Ne biurokratiniai apribojimai ar procedūros, bet profesionalios valdybos ir jų autonomija yra pagrindinis kokybiškos ir skaidrios vadybos garantas.

Apibendrinant, **siūlome:**

- Išlaikyti Ekonomikos ir inovacijų ministerijos bei visos Vyriausybės pozicijos nuoseklumą (žr. Vyriausybės 2025-05-21 išvadą ([nuoroda](#)), kur iš esmės pritariama vadovų kadencijų netaikymui) bei atsisakyti VVĮ ir jų dukterinių bendrovių vadovų kadencijų nustatymo.
- VVĮ valdymo klausimus reguliuoti ne ABĮ, o tam skirtame Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme. ABĮ įstatymas yra verčiamas į užsienio kalbas investuotojams, kurie čia steigia bendroves, o VVĮ reguliavimas turėtų būti jam skirtame įstatyme.
- Tarptautiniu mastu pripažįstama VVĮ valdysenos branda ir atitiktis geriausioms praktikoms. Problemos keliamos dėl savivaldybių valdomų įmonių. Todėl siūlome nekeisti VVĮ dukterinių įmonių vadovų atrankos reglamentavimo, bet tobulinti, VVĮ pagrindu, savivaldybių valdomų įmonių valdyseną.

Pagarbiai
Vytautas Šilinskas